

Az óra

Bányai János

HANGJÁTÉK

Személyek:

Lány

Fiú

Órás

Egy hang

Órák ketyegésének zenéje: apró ütemek.

Ajtócsikorgás, csöngő, majd egy egész sereg óra zűrzavaros ketyegése hallatszik.

Lány: Nincs bent senki.

Fiú: Nincs, de mindjárt megjön az órás.

Lány: Mit mondunk, miért veszünk órát?

Fiú: Mert selymes ujjaival egyetlen kéz simította le a hajunkat.

Lány: Egyszerre.

Fiú: És ezentúl a te kezéd az én kezem, a te szemed az én szemem...

Lány: És a nap?

Fiú: A nap összeforrasztott bennünket.

Lány: Azon a töltésen, amelyen legurult egy bárány, akkor délben...

Fiú: És megérti majd?

Lány: Ó az idő mestere: mindent megért.

Fiú: Jön már.

Másik ajtó csikordul. Csoszogó léptekkel jön az órásmester, hangja rekedt, öreges.

Lány és Fiú (*egyszerre*): Jónapot kívánok.

Fiú: Órát szeretnénk venni.

Órás: Igen kérem, tessék válogatni...

Fiú: És ha nem találjuk meg a legpontosabbat?

Órás: Minden óra pontos: a különbség csak a szívükben van. Vannak jószívű és rosszszívű órák.

Lány: Vegyünk jószívűt!

Fiú: Minek éppen jószívűt? Senki sem kérdezi meg tőlünk, hogy miért láncoltuk magunkat éppen egy jószívű órához. Ez senkit sem érdekel.

Lány: Nem is kérdezhetik, mert az emberek csak hátsó gondolatokkal érdeklődnek.

Órás: A jószívű hazug: fél elárulni, hogy mikor érkezik a halál és a válás.

Fiú: És a rosszszívű?

Órás: Ha megáll a rosszszívű óra, akkor tudhatod, elérkezett a vér perce.

Lány: Vegyünk mégis jószívút.
Fiú: Rossz-szívút veszünk.
Órás: Ezek azok: válasszanak!
Fiú: Mindig csak hazudunk. Nem tudnánk élni hazudozás nélkül. Hazudjon ezentúl az óra is.
Órás: Csak egyszer áll meg a rossz-szívú óra, de akkor végérvényesen.
Fiú: Vegyük ezt talán. Nézd, vörös számlapja van, mintha szívet rajzoltak volna rá.
Lány: Vagy vérrel öntötték le.
Órás: Vegyük ezt inkább: olyan, mint az ég. És ez megszólal, ha nem jár tovább.
Lány: Nézd, olyan kék, mint a szemed...

Újra órák ketyegése, egyszerre, valamilyen apróütemű zenével. Aztán kiválik az egyik óra és néhány pillanatig csak az ketyeg: finomhangzású, selymes a hangja.

Fiú: Nézd, mintha itt a szobában sötétebb lenne az óra számlapja. Mint-ha elkomolyodott volna.
Lány: Hova helyezzük?
Fiú: Nem tudom, nem készítettem számára helyet a szobában. Tegyük talán közel az ablakhoz, hogy ne legyen sötét az arca, hogy több fényt kapjon.
Lány: Ne tegyük oda, elviheti a szél.
Fiú: Dugjuk talán el, hogy senki se ismerje a rejtekhelyét?
Lány: Tudod, hogy nem őrzöm meg a titkokat.
Fiú: Hagyjuk akkor, talán majd megtalálja ő maga a helyét. Így nem lesz rá gondunk.
Lány: De megszökhet...
Fiú: Amíg szeretjük egymás, ittmarad.
Lány: Csak azért akartam, hogy ezt vegyük meg, mert a szemed színét láttam benne.
Fiú: Vagy lehet azért, mert az eget kívántad közelebb hozni magadhoz.
Lány: Szeretlek...
Fiú: Olyan ez az óra, mint a szerelmünk: nem tudunk számára helyet találni.
Lány: Mit gondolsz, szobaáll majd velem ez az óra? Válaszol-e, ha kérdezek tőle valamit. Vagy hallgat majd, hallgat, mint a nyári tikkadat...
Fiú: A folyó partján ültünk — emlékszel?
Lány: És megállt a perc.

Fiú: Forróság volt, kánikula. Előttünk nyugdíjas öregurak fújtattak el valamerre.
Lány: És mindannyian csodálkoztak...
Fiú: Mert irigyek voltak és meglehet, halálunkat kívánták.
Lány: Érdekes, akkor még nem volt óránk.
Fiú: Nem is kellett akkor még óra.
Lány: Hát miért kell most, amikor már biztosak vagyunk abban, hogy holmi öregurak nem szólhatnak az ügyünkbe?
Fiú: Es akkor megjelent a szakállas sorsjegyárus — azt kérdezte...
Lány: Hány óra van?
Fiú: És mi mondtuk, hogy sajnáljuk, de nincs óránk, nem válaszolhatunk.
Lány: És én dühös voltam rá: minek nekünk óra, minek, ha tudjuk, hogy számunkra megállt most a tikkadat, és csak az a perc fontos, amíg egymás kezét fogjuk:
Fiú: És ő azt mondta: vigyázzanak, ha órát vesznek.
Lány: Nagy veszedelem az óra, mert az ember kiszámíthatja, hogy mióta él és meddig élhet még.
Fiú: Dobjuk el az órát!
Lány: Ne! Biztos akarok lenni minden percben, minden pillanatban, hogy csak kettőnkért folyik az idő, vagy áll a perc...
Fiú: Zavarosan beszélsz...
Lány: Pedig tudod, mennyire szeretlek...
Fiú: Kedves...
Lány: Félek...
Fiú: Add a kezéd...
Lány: Félek attól a számtól, amelyik megmutatja, hogy meddig szeretsz még így...
Fiú: Kedves...

Csend: Az óra ketyegése felerősödik, erős akkor is, amikor beszélnek.

Lány: Mit gondolsz, ha az órát a tükörrel szemben helyeznénk el?
Fiú: Nem értelek.
Lány: Akkor két óránk lehetne. Az egyik a tied, másik az enyém, mégis mindkettőnké, mert együtt vettük és egy órát, vettünk.
Fiú: Gondolod: egy órán nem osztozkodhatunk?
Lány: Azt hiszem, hogy nem.
Fiú: És mért lettünk egymásé, talán nem azért, hogy mindenen megosztzkodjunk?

Lány: Nem: Fontos talán az, hogy melyikünk órája áll majd meg előbb.
 Fiú: Az egyik óra csak tükörképe a másiknak.
 Lány: De egyik is jár, másik is jár.
 Fiú: Megváltoztál...
 Lány: Nem, csak szigorúbb vagyok, szigorúbbak a követeléseim és a törvényeim.
 Fiú: Van törvényszerűség a szerelemben?
 Lány: Talán nincs, de kellene, hogy legyen. A házasságban pedig biztosan van.
 Fiú: Tegyük akkor az órát a tükör elé.
 Lány: Meglátjuk majd, hogy segít-e ez rajtunk.
 Fiú: Nézd, így gondoltad?

Zene. Az idő múlásának a ritmusa. Az óra mintha öregesebben kettyegne. Néha a dallamba beleszap egy trombitaszó és ilyenkor nem hallatszik a kettyegés.

Fiú: Hol van az óra?
 Lány: Nem tudom, eltűnt.
 Fiú: Te rejtetted el?
 Lány: Nem, eltűnt.
 Fiú: Tudnom kell, hogy hány óra van. Pontosan.
 Lány: Azért, mert hamarosan el kell menned.
 Fiú: Igen, dolgom van.
 Lány: Mért is jöttél fel?
 Fiú: Unalmas vagyok?
 Lány: Azonnal el kell menned. Mindig. Már napok óta. Hetek óta. És mindig az órára kell figyelned: tíz perc múlva, fél óra múlva, már várnak... Kedvesem, ne haragudj dolgom van — negyed óra múlva...
 Fiú: Megvetsz, mert dolgozok?
 Lány: Ó, kedvesem, nem maradhatok, vár a munkám, — ha tudnám, igaz-e a munkád, igaz-e, hogy el kell menned...
 Fiú: Kötelességeim vannak: nem ülhetek mindig itt...
 Lány: Minek is vettünk órát?
 Fiú: Hol van az óra, hova tetted?
 Lány: Eltűnt. (Nevet.). Elvitte a cica.
 Fiú: Ne játsszál velem. Elkések.
 Lány: Megvár talán, vagy azt hiszed, hogy halálra sérted, ha nem leszel pontos?
 Fiú: Féltekeny vagy?
 Lány: Nem, csak arra gondolok, hogy milyen is lehet az a másik. Milyen a haja, a szemöldöke... Neked jó ízűesed van, azt hiszem nem csalódnék...

Fiú: Hallgass már el. Értsd meg, hogy nincs másik. Mi az, másik: bolond bugyor vagy hülye emlék? Nincs...
 Lány: Bután magyarázokdsz.
 Fiú: Hagyjuk, mondd meg inkább hány óra van. Nem érdekel, hogy hova tetted az órát...
 Lány: Nem érdekel, ugye nem érdekel... Minek vettük akkor az órát?
 Fiú: Mindig szükség van egy órára a házban.
 Lány: Akkor megfelelt volna egy közönséges óra is.
 Fiú: Ez is közönséges.
 Lány: Nem, akkor nem volt közönséges.
 Fiú: Értsd meg, hogy dolgozom, hogy feladataim vannak, hogy konferenciák is léteznek...
 Lány: És minden más...
 Fiú: Nem tudom, miért vagy cinikus.
 Lány: Örülök, hogy ennyire önfeledten dolgozol. A társadalom majd megszolgálja ezt neked. Az emberek, A munkások.
 Fiú: Igen, de szeretném, ha mindezt nem gúnyos mosollyal mondanád...
 Lány: Nézd, szeretlek és féltetek...
 Fiú: Én is...
 Lány: Akkor ne menj el!
 Fiú: Mennem kell.

Ajtócsikorgás. Zene, kis idő múlva újra visszatér az órakettyegés, aztán minden lassan elhal. Csend. Kis idő múlva az ajtót vigyázva, lassan kinyitják, de mégis megcsikordul egy kicsit. Vigyázó léptek zaja.

Lány: Kint van a vacsorád az asztalon.
 Fiú: Nem vagyok éhes.
 Lány: Jó, fekdj le.
 Fiú: Meglett az óra?
 Lány: Igen, de kivettem az ablakba, mert utálok a hangját — hagyjál most aludni.
 Fiú: Elviheti a szél...
 Lány: Álmos vagyok.
 Fiú: Valamit el akarsz hallgatni előlem. Valamit csináltál az órával.
 Lány: Álmos vagyok, ne csavard fel a villanyt.
 Fiú: Felcsavarom: mi van az órával?
 Lány: Nézd meg: az ablakpárkányon van.
 Fiú: Miért tetted ki?
 Lány: Mert beszélgettem vele...
 Fiú: Megnézem.

Pillanatnyi csend. Ablaknyitás. Az óra kettyeg.

Fiú: Megvan.

Lány: Az óra válaszolt a kérdéseimre... Igen, beszéltem vele. Ilyesmi még sohasem történt velem.

Fiú: Aludj már el...

Lány: Felébresztettél.

Fiú: Igen, de most már egészen nyugodt vagyok: az óra biztonságban van.

Lány: Pedig jobb lett volna, ha elviszi a szél.

Fiú: Ma is elkéstem.

Lány: De megvárt: látom a rúzszt az ajkadon... Csak az ingre vigyázz, mert nehéz kimosni.

Fiú: Értsd meg, hogy senkivel sem találkoztam és senki sem vár rám.

Lány: Feküdj le... Persze, várj csak, még el kell mondanom, hogy mit válaszolt az óra...

Fiú: Ne bolondozz... kedves...

Lány: Nem érdekelsz... Meghallgatsz vagy nem hallgatsz meg?

Fiú: Mondd hát...

Lány: Azt mondta, hogy majd meghalljátok, ha együtt lesztek és semmire sem gondoltok.

Fiú: Ebből semmit sem értek.

Lány: Én is ezt mondtam neki, de azután már nem szólt semmit.

Fiú: Mit gondolsz, áll még az, hogy az óra a mi szerelmünk?

Lány: Nem...

Fiú: Akkor az órával együtt kitted az ablakon.

Lány: Ne hülyéskedj!

Fiú: És a szerelmet könnyen elviszi bármi is...

Lány: Ne érzékenykedj... Most már elmondtam mindent — hagyjál aludni.

Fiú: Eddig mindig megvártad, hogy én is lefeküdjek...

Lány: Fáradt voltam...

Fiú: Reggel ismét korán megyek...

Lány: Akkor nem lesz tej reggelire.

Fiú: Mért?

Lány: Minek keljek én is korán?

Fiú: Mindegy, a lényeg az, hogy nagyon megváltoztál. Mi bánt? Mi történt veled?

Lány: Mert te is megváltoztál. Csak szaladsz, csak rohansz, most ilyen ülés, most olyan fogadás, a tervrajzot is le kell adni... Hova kerültem én az agyadban? Mikor gondolsz egyáltalán rám is?

Fiú: Hagyd el, aludj! Holnap majd megnyugszol.

Lány: És ha megszólal az óra?

Fiú: Nincs mit mondania.

Lány: És ha mégis?

Fiú: Aludj már... Én is lefekszem.

Csend. Az óra ketyeg. Sokáig, végül is elhalkul és teljes lesz az éjszakai csend. Utána zene.

Fiú: Nagyon finom volt az ebéd. Igazán finom volt.

Lány: Hazudsz.

Fiú: Miért?

Lány: Csak azért dicséred, mert ismét el akarsz menni.

Fiú: Ma van a legfontosabb konferencia.

Lány: Ma határozótok majd el, hogy felvesztek-e szakácsnőnek vagy sem.

Fiú: Ne bolondozz! Tudom, hogy ma felhívtad az igazgatót és megkérdezted, volt-e konferencia.

Lány: Nem hiszek neki.

Fiú: Neki se hiszel, nekem sem hiszel...

Lány: Menj be, ott az újság...

Fiú: Emlékszel, akkor a folyóparton...

Lány: Nem akarok emlékezni...

Fiú: Nem értesz meg, hányszor mondtam már...

Lány: Igen, fejből tudok már mindent... mindent...

Fiú: Hány óra van?

Lány: Nézd meg, de ma nem mégy sehova sem.

Fiú: Mennem kell.

Lány: Ma itthon maradsz! Megmondhatnád nekem is, hogy hány óra van.

Fiú: Tíz perc múlva kezdődik. Megyek.

Lány: Nem mégy

Fiú: Meglehet, hogy egészen későn jövök haza. Meglátod, hogy sietek majd hazafelé. Láhegve futok majd be.

Lány: Nem mégy.

Fiú: Szervusz.

Lány: Bezártam az ajtót, ne is próbálkozzál!

Fiú: Hol a kulcs?

Lány: Nem tudom.

Fiú: Add a kulcsot.

Lány: Ma nem mégy sehová sem. Hozd a kulcsot eldugtam. Különbösen is az óra azt mondta, hogy ma történik valami. És nem akarok egyedül maradni.

Fiú: De hogy magyarázzam meg neked, hogy el kell mennem?

Beszédjükbe vegyül az óra ketyegése. Mind erősebben hallatszik — úgy erősödik a hangja, ahogyan a hangulat emelkedik kettőjük között. Néha zene is éled.

Lány: Ma itthon maradsz.

Fiú: Hogyan könyörögjek?...

Lány: Sehogyan sem... sehogyan sem...

Fiú: Mennem kell.

Lány: Hallottam már.

Fiú: Még két perc, már rég elkéstem.

Lány: Mért izgat, hiszen ma itthon maradsz.

Fiú: Nem maradhatok.

Lány (nevetni kezd): Olyan, mint egy pulyka.

Fiú: Add a kulcsot és ne sértess!

Add a kulcsot, mert várnak!

Lány: Majd találkozol vele holnap.

Fiú: Senkivel sem találkozom.

Lány: Nem értem, akkor hova készülödsz?

Fiú: Add, add, mert ha... ha...

Pillanatnyi csend. Az óra ketyegése is hirtelen megáll. Szorongatott hangulat.

Lány (zokog): Te, te, te...

Fiú: Megállt az óra.

Lány: Miattad.

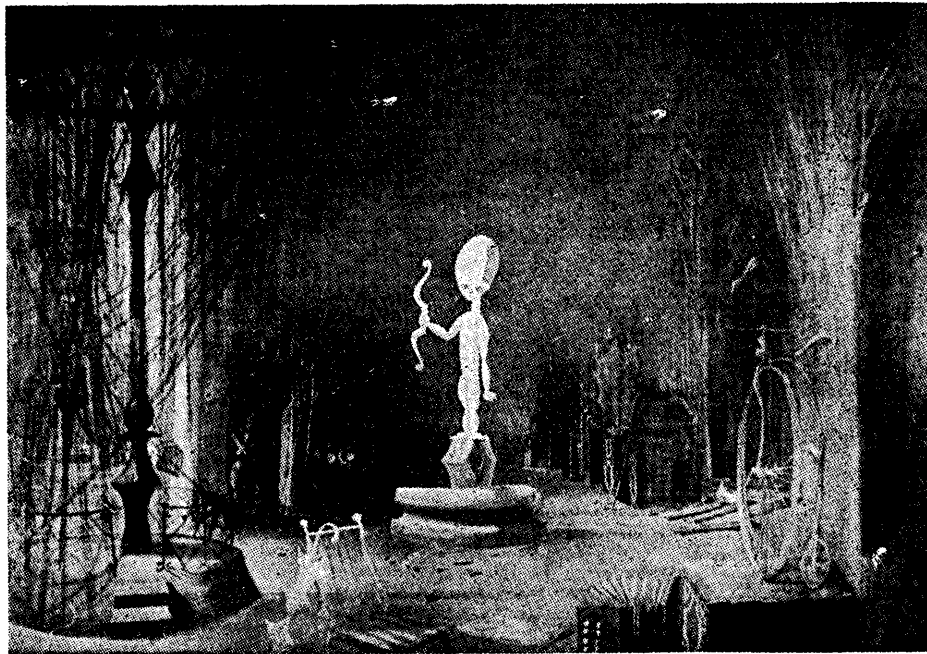
Fiú: És nézd, kinyílt az ajtója, nézd, mi jön ki belőle.

Lány: Fekete és félelmetes.

Fiú: Minden fekete rajta.

Lány: Fekete...

Egy hang: Hallgassatok meg. Nincs tovább... Az óra megállt. Elszakadt a rugója. Nem bírta tovább... És az óra szerelmet jelentett. A rugót senki sem javíthatja meg. Nem... Így, nincs tovább... Eldobhatjátok az órát... Nincs tovább... Semmi sincs... Csak ketten maradtatok, két csontváz... Az óra meghalt... Már el is temették... El... El... El...

Happy end című rajzfilmünkből